با وجود اهمیت حادثه پلاسکو برای مردم، شورا رونمایی از یک سامانه را در دستور کار داشت

شورای سکوت

- چمران در گفت‌وگو با «شهروند»: به اندازه کافی روز شنبه و یکشنبه درباره پلاسکو صحبت کردیم، نیازی به صحبت دیگری نیست
- مسجد جامعی در گفت‌وگو با «شهروند»: انگار نه انگار که در شهر اتفاق به این بزرگی رخ داده است؛ آیا برای چنین واقعه‌ای نباید دستور جلسه تغییر می کرد؟
- احمد مسجد جامعی، رئیس پیشین شورا پیشنهاد داد برای بررسی ابعاد حادثه پلاسکو کمیته حقیقت یاب تشکیل شود

نیره خادمی | شعله‌های آتش هنوز گاه و بیگاه ازمیان آوارهای پلاسکو زبانه می کشد، کارگران و آتش‌نشان‌هامشغول کارند تاپیکرهای دست‌کم ۲۰نفر از مردم و آتش‌نشانان را از زیر آن تل‌های خاک بیرون بکشند اما ساکنان «بهشت» در سیصدوبیست‌وسومین جلسه پارلمان شهری تهران جدی‌ترین بحث‌ها را به رونمایی از سامانه نظارت بر مصوبات شورا و بررسی بخش از بودجه سال آینده شهرداری اختصاص دادند. در جلسه دیروز هم میان اعضای هیأت‌رئیسه و سایر اعضای شورا درگیری لفظی پیش آمد، تذکرها کاهش یافت و نمایندگان از تذکر درباره اتفاقات رخداده در پلاسکو منع شدند؛ درحالی که مسجد جامعی، رئیس پیشین شورای شهر تهران پیشنهاد تشکیل «کمیته حقیقت‌یاب» پلاسکو را مطرح کرد.

«رحمت‌الله حافظی»، رئیس کمیسیون سلامت یکی از کسانی بود که تذکرش درباره حادثه پلاسکو با واکنش و مخالفت چمران روبه‌رو شد، ولی باز هم این موضوع باعث نشد تا او از جایش بلند نشود و با صدای بلند این حرف‌ها را نگوید: «۳۰-۲۰نفر در این حادثه کشته شده‌اند، آن وقت شما آقایان نماینده می‌خواهید همین جا بنشینید و حرفی نزنید.» و بعد او وسایل خود را جمع کرد که از جلسه خارج شود: «اگر اجازه صحبت نمی دهید، جلسه شورا را ترک کنم.» مهدی چمران هم اجازه داد تذکرها مطرح شود اما تاکید شد که «هر نماینده بیشتر از ۳دقیقه صحبت نکند.» رئیس شورا اما دوباره با این صحبت‌ها، اعضا را به خود متوجه کرد: «جلسه قبلی همه به تذکر گذشت. آقایان دوربین و رسانه می‌خواهند؟» حافظی هم پاسخ او را اینطور داد: «بله رسانه‌ها باید بدانند چه اتفاقی افتاده است. اگر مشروح جلسه شنبه پخش می‌شود، ما صحبتی نداریم.» جلسه روز شنبه شورا به صورت اضطراری برگزار شد، درحالی که اعضا معتقد بودند که درحادثه پلاسکو کوتاهی شده است؛ جلسه‌ای که دور از چشم خبرنگاران در ساختمان پروانه برگزار شد و تنها گوشه‌های محدودی از آن رسانه‌ای شد.

دعوای پیرهادی و جدیدی

جلسه سه‌شنبه در ادامه اینطور گذشت؛ میان عباس جدیدی و پیرهادی سر نوبت تذکر درگیری ایجاد شد و پیرهادی، عضو هیأت‌رئیسه شورا با اعتراض به او، گفت: «نوبت خانم راستگو هست. حوصله ندارم و اعصابم خرد است. لطفا بنشینید.» جدیدی که عصبانی شده بود، گفت: «حواست باشد چه جوری با من حرف می‌زنی. مگر تو کی هستی که اینطور با من حرف می‌زنی؟ دور برت داشته است؟ نمی‌دانم این صندلی داغ چه حکایتی دارد که هر کس رویش می‌نشیند، جوگیر می‌شود؟!» ادامه بحث با پادرمیانی حبیب کاشانی تمام شد. جدیدی در تذکر خود به هوشمندسازی تهران تأکید کرد: «درمیدان مین زندگی می کنیم.» او یک انتقاد به اهالی فرهنگ و هنر هم مطرح کرد: «حتی آرتیست‌های سینمایی هم درباره مسائل شهری عرض اندام می کنند، این افراد بدون حتی یک سناریو نمی‌توانند شاخ بز را جدا کنند.»

دستگاه قضائی وارد شود

درمیان تذکرات «برخورد دستگاه قضائی با مسببین حادثه پلاسکو به دور از سیاسی کاری» از سوی رئیس کمیسیون سلامت شورا به‌عنوان یک انتظار و خواسته عمومی مطرح شد: «روز پنجشنبه در تشییع شهدای آتش‌نشان، محاکمه مسببان را خواهیم خواست. باید مسببین این حادثه محاکمه شوند و این را مطالبه خواهیم کرد که قوه‌قضائیه به دور از هرگونه سیاسی کاری و ملاحظه کاری‌های خاص، مسببین را شناسایی، معرفی و مجازات کند.» لغو انحصار خبری در حادثه پلاسکو، لزوم بررسی و تشریح موضوع در رسانه ملی به دور از جناح‌بندی سیاسی و عدم تخصیص ردیف اختصاصی مصوب برای خرید تجهیزات آتش‌نشانی از دیگر مواردی بود که حافظی به آن اشاره کرد: «۲۰میلیارد تومان برای خرید تجهیزات آتش‌نشانی مصوب شده است که شهرداری نه‌تنها از ۲۰میلیارد تومان هیچ پرداختی انجام نداده، بلکه این مصوبه را به آتش‌نشانی ابلاغ هم نکرده است. شهرداری می‌گوید: ۵۴میلیارد تومان بودجه سازمان آتش‌نشانی برای خرید تجهیزات تحقق یافته است، اگر تخصیص این بودجه حقیقت دارد، پرینت بانک را ارایه کنید. دروغ نگویید، نقاط ضعف احتمالی ممکن است پذیرفته شود، ولی حقایق نباید کتمان شود.» البته کمی بعدتر مجتبی شاکری عضو دیگر شورا نسبت به این تذکر واکنش نشان داد: «این حرف زشت است که ما روز پنجشنبه و در زمان تشییع پیکرها، محاکمه مقصران را مطالبه کنیم. چند روز قبل هم من به آقای حافظی گفتم، الان وقت محاکمه نیست و باید بگذاریم شرایط آرام‌تر شود.» حافظی در پاسخ به شاکری گفت: «قرار نیست در مراسم تشییع، مقصران یا مسببان معرفی شوند. آقای شاکری از صحبت‌های من بدبرداشت کرده‌اند.»

اگر بعد از حادثه جمهوری شهردار استعفا کرده بود، شاهد این اتفاق نبودیم

«محسن سرخو»، رئیس کمیته حمل‌ونقل شورا هم دیروز درباره فیلم منتشرشده تذکر شهردار نسبت به پلاسکو بعد از حادثه خیابان جمهوری گفت: «فیلمی با این مضمون که شهردار در سال ۹۳ به شورا در خصوص ساختمان پلاسکو تذکر داده و شورا اقدامی نکرده و در آن فیلم تمام تقصیرها گردن شورا انداخته شده است پخش شده است درحالی که شهردار باید آن موقع استعفا می کرد، اما ما را متهم به سیاسی کاری کردند، شاید اگر قالیباف استعفا کرده بود، امروز شاهد این اتفاق نبودیم.» او گفت: «خطارهای پلاسکو باید به بنیاد مستضعفان فرستاده می‌شد.» چهارمصوبه شورا بعد از حادثه جمهوری موضوع دیگری بود که سرخو به آن تأکید کرد: «شهرداری مکلف شده بود؛ بالگرد و تجهیزات جدید آتش‌نشانی تهیه کند. مردم از ما انتظار دارند به این حادثه رسیدگی کنیم و شهرداری را مکلف کنیم به یگان هوایی مجهز شود و صداوسیما به جای این برنامه‌های بی‌محتوا، برنامه‌های آموزشی برای مقابله با آتش پخش کند. قیمت یک بالگرد آتش‌نشان، ۱۰میلیارد است اما شهرداری آن را تهیه نکرد.»

عکس: باشگاه خبرنگاران جوان

ادامه تذکرات و دفاع از شهردار

«حادثه پلاسکو سنگین بود اما می‌توان این تهدید را تبدیل به یک فرصت کرد و انقلابی در بحث ایمنی درشهر تهران ایجاد کرد.» این جمله‌ای بود که دبیر، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مطرح کرد: «پیشنهاد شهردار برای بودجه ۹۶ آتش‌نشانی ۶۱۵میلیارد تومان بوده است، پیشنهاد می‌دهم ۲درصد عوارض دریافت پروانه به جای واریز به حساب خزانه شهرداری به آتش‌نشانی تخصیص یابد. با توجه به آیین‌نامه مالی و معاملاتی این دودرصد باید تنها صرف خرید تجهیزات شود.» اقبال شاکری، عضو دیگر شورا هم از ارسال نامه ۸ صفحه‌ای آتش‌نشانان به شهردار تهران در رابطه با ساختمان پلاسکو خبر داد و غلامرضا انصاری هم اعلام کرد که شهرداری در این حادثه به دنبال فرافکنی است.

تندگویان از رسانه‌ها، شهرداری و اعضای شورا خواست تا در زمینه کمپین شهدای ایثارگر کمک کنند: «تا این لحظه ۲۰هزار فرزند شهید از سراسر کشور دعوتم را لبیک گفته‌اند، درخواست ما فرزندان شهید آن است که شهدای آتش‌نشان از شهید خدمت به شهید ایثارگر تبدیل شوند.» تقی‌پور، سخنگوی شورا هم حادثه را به دولت نسبت داد و خواستار استیضاح رئیس‌جمهوری و وزرای کابینه دولت دهم که کوتاهی‌شان در ایمن‌سازی ساختمان پلاسکو حادثه‌آفرین شده است، شد.

زمان بررسی بودجه ۹۶ شهرداری که درنهایت به جای ۱۸هزارو۴۸۹میلیارد تومان حدود ۱۷هزارو۹۰۰میلیارد تومانی تصویب شد، معاون شهردار در دفاع از شهرداری در حادثه پلاسکو سخن گفت: «آتش‌نشانی هیچ کمبودی ندارد و کاملا تجهیز است این بی‌انصافی است که درمورد شهرداری این جوسازی‌ها صورت می‌گیرد.» غلامرضا انصاری با صدای بلند خواهان قطع سخنان معاون شهرداری شد و به همراه وی حافظی و احمد حکیمی‌پور نیز به این روند اعتراض کردند: «اگر ایشان می‌خواهد درمورد پلاسکو حرف بزند، باید به ما هم وقت بدهید اما با وجود این تذکرات چمران به امانی اجازه داد حرف بزند و نگذاشت منتقدین حادثه پلاسکو صحبت کنند.»

انتقاد از دستور جلسه شورا

با وجود اینکه تذکرات اعضای شورا هم به صورت محدود در شورا گنجانده شد، اما این جلسه ۴ساعته خروجی زیادی درباره حادثه پلاسکو نداشت. حالا رئیس کنونی و رئیس سابق شورا در گفت‌وگو با «شهروند»، نظرات تقریبا متناقضی در این‌باره دارند. چمران معتقد است که آنچه می‌توانستند در دوجلسه شنبه و یکشنبه انجام داده‌اند، اما مسجد جامعی می‌گوید: «آیا نباید برای واقعه‌ای به این مهمی تغییری در دستور جلسه داده می‌شد؟» رئیس شورا در پاسخ به این سوال که چرا جلسه روز گذشته شورا خروجی در این زمینه نداشت، به این جمله اکتفا کرد: «شورا چه کار کند؟ به اندازه کافی در این‌باره صحبت کرده‌ایم.» شاید شفاف‌سازی درباره حادثه و حرف و حدیث‌ها یکی از مواردی بود که با توجه به آمارهای متناقض روزهای گذشته از شورا انتظار می‌رفت، اما چمران اعتقاد دیگری دارد: «آمارها متناقض نبود، حرف سخنگوی آتش‌نشانی سنداست. ما نباید در کار اجرایی دخالت کنیم. ما باید تسهیلات فراهم کنیم که آنها بتوانند کار خود را انجام دهند، به اندازه کافی هم روز شنبه ۴ساعت و یکشنبه هم چند ساعت دیگر در این‌باره صحبت کردیم و نیازی به صحبت دیگری نیست. همین امروز هم صحبت‌ها حاشیه‌ای بود.» شهردار تهران در این واقعه باید در معرض پاسخگویی قرار گیرد و این وظیفه شوراست که بررسی‌های بیشتری در این‌باره انجام دهد، چون هنوز هم خاطر مردم جریحه‌دار است، درحالی که هنوز هم برخی حرف از استعفا می‌زنند، اما چمران می‌گوید: «این جریحه‌دار بودن نیست. هرچه توانستیم با سرعت تصویب کردیم تا کارشان را انجام دهند. مرتب هم طی بازدیدها وضعیت را بررسی می کنیم تا این مسأله تمام شود، چیز جدید دیگری به نظر نمی‌رسد.» اما مسجدجامعی، رئیس سابق و عضو کنونی شورا حرف‌های دیگری در این‌باره دارد: «واقعه‌ای به این مهمی اتفاق افتاده است؛ آیا نباید به‌عنوان نمایندگان تهران در شورا تغییری در دستور کار جلسه بدهیم. دستور جلسه روز سه‌شنبه و رونمایی از سامانه نظارت چه اولویتی داشت؟ این موضوع در دستور جلسه قبلی بود و برای بررسی آن وقت نرسید، اما ما نمایندگی مردم را داریم. الان همه اضطراب دارند، چون دست‌کم ۲۰نفر از عزیزان ما زیر آوار هستند، میلیاردها تومان پول سوخته شده و دوماه مانده به عید عده زیادی بیکار شده‌اند، شغل آنها آسیب‌دیده است و درآمد ندارند. حادثه خیابان جمهوری که اتفاق افتاد، ما دستور جلسه را تغییر دادیم و پیگیر موضوع شدیم تا به شورا آمدند، اما انگار نه انگار که درشهر اتفاق به این بزرگی رخ داده است. حتی برای نخستین‌بار ۳دقیقه اعمال کردند و تذکرات محدود شد.»

مسجدجامعی برای تبادل‌نظر میان اعضای اصلاح‌طلب شورا با هیأت امنای ساختمان پلاسکو جلسه ای ترتیب داد

۱۰ پاسخ مهم هیأت امنای ساختمان پلاسکو به ابهامات

شهروند | نخستین‌بار است که یک مقام رسمی به جای اکتفا به اخبار رسمی، پاسخ و حرف‌های مردم را نیز مورد توجه قرار داده است. احمد مسجدجامعی صبح روز گذشته به همراه برخی از اعضای فراکسیون اصلاح‌طلبان شورای شهر با هیأت امنای ساختمان پلاسکو جلسه‌ای برگزار کرد و خروجی آن یک صورتجلسه ۱۱ بندی بود که رئیس سابق شورای شهر تهران آن را تنظیم کرد. در جلسه‌ای که میان اعضای شورا و هیأت امنای ساختمان پلاسکو برگزار شد، اسماعیل دوستی، احمد حکیمی‌پور، احمد دنیامالی، فاطمه دانشور، عبدالحسین مختاباد، محمدمهدی تندگویان و محمد سالاری از شورا و آقایان البرزپور، جوادی، ابراهیم خانی، ابراهیمی و محمدی از هیأت امنای ساختمان پلاسکو شرکت کردند. در این جلسه موارد متعددی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و صورتجلسه‌ای با ۱۱ بند براساس اظهارات اعضای هیأت امنای ساختمان پلاسکو از سوی احمد مسجدجامعی تنظیم شد. سخنان اعضای هیأت امنای پلاسکو در شرایطی است که مسئولان شهرداری و نمایندگان نزدیک به محمدباقر قالیباف پیش از این گفته بودند که بیش از ۱۵ بار به پلاسکو تذکر داده‌اند که ساختمان ایمن نیست و باید فکری به حال آن بکنند.

۱- فقط یک‌بار به شورای ساختمان، بعد از بازدید آتش‌نشانی اخطاریه در مورد ضرورت ایجاد پله فرار داده‌اند./۲- هیچ تولیدی در ساختمان پلاسکو نبوده است و به همین دلیل ابزار تولیدی چندانی در آوار باقیمانده نیست./۳- مخزن گازوییل ادعا شده در طبقات بالا به هیچ‌وجه صحت ندارد، ولی منبع آب آتش‌نشانی و منبع آب شرب در پشت‌بام وجود داشته است./۴- شغل پلاستیک‌فروشی در کل مجموعه نبوده است؛ هر چند که اسم ساختمان پلاسکوست./۵- داخل راهروها و راه پله‌ها به هیچ‌وجه انبار کالا نبوده است./۶- این اخطاریه توسط شورای ساختمان به نماینده مالک در طبقه چهاردهم ساختمان به دفتر مالک (بنیاد مستضعفان) تحویل شده است.

۷- آتش‌نشانی نیز یک‌بار در چند ماه گذشته بازدید از ساختمان داشته و پس از آن گفته‌اند وضع شیر و شلنگ‌های داخل ساختمان که از قبل تعبیه شده بود، قابل قبول است؛ ولی نقص اصلی را نداشتن پله فرار عنوان کرده‌اند./۸- آتش‌نشان‌ها انصافا نهایت فداکاری، همکاری و شجاعت را در این کار به خرج دادند./۹- ایجاد ساختمان در محل فعلی، مورد تقاضای شورای نمایندگان و کسبه بود./۱۰- از مردم برای شرکت در مراسم آتش‌نشان‌ها دعوت و تشکر شود.

کامبیز نوروزی، حقوقدان در گفت‌وگو با «شهروند» مطرح کرد:

نظارت شورای شهر تهران بر عملکرد شهرداری اصلا کافی نیست

- به استناد بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری، این نهاد مسئول نظارت بر ایمنی پلاسکو بوده است
- اطلاع‌رسانی، ضعیف‌ترین و بی‌کیفیت‌ترین بخش بحران پلاسکو بوده است

شهروند | حادثه پلاسکو در روزهای گذشته بحث‌های متفاوتی را درفضای داخلی کشور برانگیخته که یکی از مهم‌ترین این بحث‌ها، لزوم تعیین نهادها یا افراد خطاکار در بروز این حادثه بوده است. شهرداری تهران به‌عنوان نهاد تصمیم‌گیر و ناظر در امور شهری، از ابتدا در مظان اتهام بوده و برخی اعضای شورای شهر تهران هم به این مسأله اشاره کرده و حتی خواهان استیضاح «محمدباقر قالیباف» شده‌اند؛ قانون در این‌باره چه می‌گوید و وظیفه اصلی شورای اسلامی شهر تهران به‌عنوان نهاد ناظر بر عملکرد شهرداری در این حادثه چیست؟ «کامبیز نوروزی» حقوقدان و وکیل دادگستری در گفت‌وگو با «شهروند»، این موضوع را بررسی کرده است.

• قانون درباره شیوه نظارت شورای شهر بر عملکرد شهرداری تهران در ماجرای پلاسکو چه می‌گوید و اعضای این شورا باید چه رویکردی را در این‌باره پیش بگیرند؟

شوراهای شهر وظایف مختلفی دارند و یکی از محورهای مهم نظارت بر عملکرد شهرداری‌هاست. شورای شهر مهم‌ترین نهاد بالادستی شهرداری است و مجموعه عملکرد این نهاد باید تحت نظارت‌های مختلف شورا قرار بگیرد. به‌عنوان مثال در ماده ۷۱ قانون شورای اسلامی شهر و روستا وظایف قانونی شوراها مشخص شده که یکی از وظایف آنها انتخاب و عزل شهردار است که علاوه بر این، بررسی و شناخت کمبودهای محیط شهری به عهده شورای شهر است. شورای شهر موظف است؛ بر حسن اجرای مصوبات خود نظارت کند. نظارت بر عملکرد مالی و قراردادی شهرداری، نظارت بر امور اماکن عمومی طبق بندهای ۱۸ و ۱۹ همین ماده بر عهده شوراست؛ یعنی شورای شهر باید از طریق شهرداری این وظیفه را به انجام برساند. بنابراین شورای شهر مسلما به‌عنوان یک نهاد بالادستی شهرداری در کیفیت عملکرد شهرداری نقشی مهم و تاثیرگذار دارد.

• دیروز اعضای شورای شهر تشکیل دو کمیته حقوقی برای بررسی و رسیدگی به حادثه پلاسکو تشکیل شود، این موارد در راستای بند قانونی اشاره شده است؟

این مصوبه شورای شهر در راستای وظایف قانونی شوراست و مصوبه درستی هم است، اما نوشداروی بعد از مرگ سهراب است. تجربه دهه اخیر در مدیریت شهر تهران حکایت از آن دارد که میزان نظارت شورای شهر تهران بر عملکرد شهرداری اصلا کافی نبوده و وظایف شورای شهر تحت‌تأثیر گرایش‌های سیاسی حاکم بر شورای شهر تهران به شدت ضعیف بوده است. رئیس محترم شورای شهر تهران، تقریبا در تمام موارد بیش و پیش از هرچیز در فکر حمایت کامل از شهردار تهران بوده است؛ این حمایت هیچ اشکالی ندارد و اشکال و نقد به جایی وارد می‌شود که سیاست بر قانون و ضوابط و معیارها حاکم می‌شود. بعد از موضوع املاک شهرداری تهران، عده‌ای از اعضای شورای شهر طرح تحقیق و تفحص از شهرداری را پیشنهاد کردند که در شورای شهر رد شد و در واقع شورا از ابزارهای نظارتی خود کمترین استفاده را برده است؛ آن تعداد معدود از اعضای شورا هم که تلاش داشته‌اند از اختیارات قانونی برای نظارت بر کیفیت عملکرد شهرداری استفاده کنند، نتوانستند به جایی برسند.

• در روزهای گذشته هر وقت بحث استیضاح یا استعفای شهردار مطرح شد، گروهی جواب دادند که «فعلا زمان مطرح‌شدن چنین مواردی نیست»، قانون در این‌باره چه می‌گوید؟

من با بحث استعفا که این سال‌ها در کشور مد شده، چندان موافق نیستم؛ استعفا جنبه سمبلیک دارد و گاهی اوقات موجب پوشیده‌ماندن حقایق می‌شود. مسأله اصلی قبول مسئولیت‌های قانونی است؛ این که مسئولی استعفا دهد، مشکلی را از مردم حل نمی‌کند و آنچه که اهمیت دارد، روشن‌شدن حقایق است. در ماجرای برخورد دوقطار، مدیرعامل راه‌آهن استعفا کرد که با استقبال هم روبه‌رو شد، اما مشکلی از مردم را حل نکرد. این که حادثه‌ای اتفاق افتاد و حالا شهردار استعفا دهد، شاید جنبه نمادین و سمبلیک داشته باشد، اما مشکلی از مشکلات شهر تهران را حل نمی‌کند.

• البته سوال این بود که ادعای نپرداختن به مقصران و دلایل این حادثه در شرایط کنونی که در روزهای گذشته بارها از زبان مسئولان مطرح شده تا چه اندازه درست و قانونی است؟

سوال شما را در سه سطح من باید جواب دهم؛ در سطح سازمان‌های مسئول اداری، باید مشخص شود که چه سازمانی مکلف به نظارت بر ایمنی ساختمان پلاسکو بوده و باید از اختیارات قانونی خود استفاده می‌کرد؟ در این مورد حتما باید الان صحبت کرد و پاسخ آن را داد؛ چرا که ارزش عملی دارد و باید به اقدامات عملی فوری برای اصلاح مدیریت شهری بینجامد. باید مشخص شود چه سازمانی مسئول نظارت بوده و تا چه اندازه از اختیار قانونی خود استفاده کرده است؟ نظر حقوقی من این است که به استناد بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری، شهرداری موظف بوده بر ایمنی بنای پلاسکو نظارت کند و برای رفع خطر اقدام عملی انجام دهد. در سطح دیگر پاسخ به سوال شما، علت تامه حادثه است، آتش‌سوزی چرا و از کجا ایجاد شده که بحث‌های کارشناسی پیچیده‌ای است که در حال حاضر به دلیل نبود اطلاعات کافی نمی‌توان درباره آن اظهارنظر کرد و کارشناسان این حوزه‌ها باید در روزهای آینده به این موارد پاسخ دهند، اما سطح سوم، واکنش به بحران است. واکنش به این بحران را در سطوح واکنش انتظامی (یعنی محیط بحران چگونه از لحاظ انتظامی مدیریت شده و آیا فضای مناسب ایجاد شده است؟) بخش دیگر اطلاع‌رسانی است و بخش سوم کیفیت عملیاتی مأموران فداکار آتش‌نشانی و مدیریت این موضوع است که باید بعدا و پس از تحقیقات کافی ارزیابی شوند. پس باید سازمان مسئول مشخص شود ولی در دومورد دیگر باید اظهارنظر را پس از مشخص‌شدن جزییات سخن گفت.

• در روزهای پس از بحران پلاسکو، اطلاع‌رسانی برای خبرنگاران و رسانه‌ها محدودیت‌های فراوانی داشت که بیشتر از طرف ستاد بحران صورت می‌گرفت، این محدودیت‌ها منجر به پخش شایعات فراوان و ضعف اطلاع‌رسانی شده است. ستاد بحران حق اعمال این محدودیت برای خبرنگاران را داشته است؟

ضعیف‌ترین و بی‌کیفیت‌ترین قسمت مربوط به این بحران به بخش اطلاع‌رسانی است، حوادث اینچنین مورد توجه تمام مردم کشور و حتی در دو روز اول، تیتر یک و دو رسانه‌های مهم دنیا بوده است. پس این خبر و کنترل احساسات عمومی بسیار اهمیت دارد، به همین دلیل در معیارها و ضوابط مدیریت بحران، مدیریت خبری بحران است و باید در ستاد عملیاتی یک ستاد خبری با کمک گرفتن از خبرنگاران خبره و حرفه‌ای اخبار دقیقی به بیرون مخابره می‌شد. ستاد بحران پلاسکو، بخش اطلاع‌رسانی داشت که بسیار ضعیف عمل کرد که البته باید از «سیدجلال ملکی» یاد کنیم که در حد وسع و توان خود عملکرد شایسته‌ای داشت. از طرف دیگر، صداوسیما هم نقش اطلاع‌رسانی بسیار ضعیفی داشت و یکی از محورهای کار خبری تلویزیون، تکذیب اخبار بیان‌شده خود بود، اما از لحاظ حادثه، ستاد بحران می‌تواند محدودیت خبری اعمال کند و میزان فعالیت خبرنگاران در میدان حادثه را به دلیل امنیت عمومی و فضای عملیاتی را محدود کند، کما این که در حادثه ۱۱ سپتامبر هم شاهد چنین محدودیتی از سوی دولت آمریکا بوده‌ایم که البته خود دولت اطلاع‌رسانی کاملی انجام می‌داد.

خبر

رئیس سازمان میراث فرهنگی در نخستین نشست با اصحاب رسانه:

ایران سومین مقصد جذاب گردشگری جهان است

شهروند | رئیس سازمان میراث فرهنگی، بالاخره پس از گذشت نزدیک به سه ماه از نشستن بر صندلی ریاست، نخستین نشست خبری‌اش را برگزار کرد تا بعد از این همه سکوت، به سوالات پاسخ دهد اما کوتاه و تا حدودی کلی. خبرنگاران حوزه میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری، بعدازظهر دیروز، درحالی در این نشست با موضوع «دستاوردهای سازمان پس از برجام» شرکت کردند که پیش از این در دوره ریاست مسعود سلطانی‌فر بر این مسند، گوششان از این موضوع پر شده بود. صحبت از برجام و گردشگری در این نشست اگرچه یک روز پیش از آغاز رویداد کنوانسیون جهانی گردشگری ۲۰۱۷ با میزبانی ایران، اتفاق افتاد اما «حادثه پلاسکو» هم از اصلی‌ترین موضوعاتی بود که چندباری به آن اشاره شد و هم نخستین مسأله‌ای که معاون رئیس‌جمهوری از آن حرف زد. زهرا احمدی‌پور، معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری که در جمع بزرگی از خبرنگاران احاطه شده بود، سخنانش را این‌طور آغاز کرد: «تسلیت عرض می کنم بابت واقعه تاسف‌بار ساختمان پلاسکو که فکر می کنم در نوع خودش موضوعی بسیار جدی است. این اتفاق نشان می‌دهد باید توجه بیشتری به بافت‌های شهری داشته باشیم به‌ویژه در مناطقی که ممکن است ساختمان‌های فرسوده یا با عمر طولانی داشته باشند باید دقت کنیم تا وقایعی از این دست دیگر در کشور اتفاق نیفتد.» او سپس صحبت‌هایی مقدماتی درباره سابقه تمدنی و ارزش‌های تنوع فرهنگی ایران به‌عنوان سرمایه‌ای برای تولید قدرت ملی را به بحث شکست پروژه ایران‌هراسی با قدرت دستگاه دیپلماسی گره زد: «مشخص‌ترین آثاری که مناسبات منطقه‌ای و جهانی دارد این است که آیا یک کشور دچار انسداد سیاسی، مالی و بیمه‌ای هست یا نه؟ ما قبل از برجام شاهد این انسداد بودیم. هیچ کشوری نیست که ذیل فصل ۷ شورای امنیت برود و درنهایت بدون فروپاشی یا جنگ و درگیری از ذیل این فصل خارج شود، اما خوشبختانه ایران بدون جنگ، مناسباتش را در فضای گفتمانی معتدل با نظام جهانی و منطقه تعریف کرد.» احمدی‌پور بخش دیگر صحبتش را به گفتن از فضای تازه‌ای که ایران را به ترتیب نخستین و سومین مقصد امن و جذاب گردشگری دنیا معرفی می کند، اختصاص داد و این مسأله و موج افزایش گردشگران را حاصل برجام دانست. حادثه پلاسکو علاوه بر این که مسأله ثبت نبودن بنا به‌عنوان اثری با ارزش معماری، ناامنی و به خطر انداختن جان مردم را در خود داشت، در بحث «بناهای فرسوده» جا گرفت و معاون رئیس‌جمهوری درباره آن خبرهای تازه‌ای داد: «یکشنبه گذشته در جلسه هیأت دولت کارگروهی تشکیل شد تا بناها و بافت‌های دارای عمر بالا که دچار فرسودگی شده‌اند و همچنین در بحث میراث هم می گنجند، بررسی شوند. در این کارگروه تعیین تکلیف شد که دستگاه‌های متولی به شکل قوی و بلندمدت و در قالب میان دستگاه‌ها وظایف این کارگروه را به نتیجه برسانند.»

خبر

نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران به رئیس‌جمهوری در اعتراض به شورای تحول علوم انسانی

این سند پرضرر برای جامعه‌شناسی را متوقف کنید

شهروند | پس از ماه‌ها اعتراض نسبت به شیوه تغییر و تحول در علوم انسانی و رشته‌های جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و روانشناسی، دیروز اعضای انجمن جامعه‌شناسی ایران در نامه‌ای به رئیس‌جمهوری، اقدام شورای تحول و ارتقای علوم انسانی را در تغییر سرفصل‌های بعضی از رشته‌های حوزه علوم اجتماعی غیرکارشناسانه دانستند و خواهان توقف آن شدند. «شیرین احمدنیا»، مدرس دانشگاه و عضو هیأت‌مدیره انجمن جامعه‌شناسی درباره مخاطب این نامه به «شهروند» می‌گوید: «مخاطب نامه اگرچه ریاست‌جمهوری است، اما اشاره به سمت‌های دیگر و مرتبط با علوم انسانی او دارد که مهم‌ترین این مسئولیت‌ها، ریاست شورای عالی انقلاب فرهنگی است.» در بخشی از این نامه، پس از اشاره به متن منتشره از سوی «کارگروه علوم اجتماعی شورای تخصصی تحول و ارتقای علوم انسانی» بر نقد جامعه‌شناسان به این متن تأکید شده است: «منتقدان تناقضات و نقاط ضعف متعددی در این سند دیده‌اند و تصویب و اجرای عجولانه آن را قبل از مداقه کافی به ضرر ارتقا و تحول علوم اجتماعی در ایران دانسته‌اند. با توجه به این مسأله، انجمن جامعه‌شناسی ایران به‌عنوان تشکل فراگیر این رشته احساس مسئولیت کرده و در چند نشست متوالی به ارزیابی این سند پرداخته است.» انجمن جامعه‌شناسی ایران نتایج ارزیابی خود را به این صورت بیان کرده است که: «به‌طور کلی انجمن جامعه‌شناسی ایران فرآیند، روش و نتایج این بازنگری را برای علوم اجتماعی ایران مثبت ارزیابی نمی کند و بر این باور است که عملی‌شدن این تصمیم‌ها به جهت پشتوانه ضعیف کارشناسی و علمی آن و عدم مقبولیت فرآیند و سازوکار انجام این بازنگری نزد اجتماع علمی دانشگاهی، منجر به نتایج نامطلوبی در کیفیت آموزش این رشته و تضعیف جایگاه و سرمایه اجتماعی شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دست‌اندرکاران این برنامه درمیان اعضای هیأت علمی، دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم اجتماعی خواهد شد.» جواد میری، جامعه‌شناس و عضو هیأت‌مدیره انجمن جامعه‌شناسی هم درباره ایرادات وارده به این تغییر و تحول صورت گرفته، به «شهروند» می‌گوید: «یک دغدغه کلی در انجمن جامعه‌شناسی یا اساسا در بین اصحاب علوم انسانی وجود دارد که اگر قرار است تغییر و تحولی صورت بگیرد، این تغییر باید درونی باشد؛ به‌عنوان مثال اگر قرار است چیزی کم یا زیاد شود، مبتنی بر امر بیرونی نباشد. هر تغییری که از درون یک علم نباشد، به آن علم در درازمدت آسیب وارد خواهد کرد. کسانی که می‌خواهند علوم انسانی را اسلامی، بومی یا به‌زعم خودشان اعتلا دهند، به جای این که از بدنه علوم اجتماعی باشند، مبتنی بر یک امر بروکراتیک بوده‌اند؛ یعنی تغییر و تحولات علمی را وقتی به امری بروکراتیک تقلیل دهیم، باعث خفگی در فضای آکادمیک خواهد شد.» این جامعه‌شناس ادامه می دهد: «یکی از مشکلات این گروه تحول، این است که از تاریخ غافل هستند. اگر نگاهی به سیر تغییر و تحولات پس از انقلاب داشته باشیم که شوراها و پژوهشگاه‌های مختلفی ایجاد شده است.»